

ТМ	Г. XXXI	Бр. 4	Стр. 757 - 788	Ниш	октобар - децембар	2007.
----	---------	-------	----------------	-----	--------------------	-------

UDK 327:28–768"654"

Прегледни чланак

Примљено: 05.05.2007.

Мирољуб Јевтић

Факултет политичких наука

Београд

ЦИХАД У САВРЕМЕНИМ МЕЂУНАРОДНИМ ОДНОСИМА

Резиме

Цихад систем свих акција и поступака које муслимани чине да би остварили тријумф своје вере, постао је посебно интересантан због његове ратничке варијанте. Она у европском видном пољу поприма карактеристике светог рата. Како је под утицајем идеја о глобализацији ваљало укључити и муслимане у тај пројект идеја цихада је постала сметња. Зато је евроамеричка пракса у медијима била да се ова идеја занемарује и пренебрегава. С погрешним уверењем да ће занемаривањем и сам проблем нестати.

У Југославији је била слична ситуација. Муслимански медији су ту идеју скривали, а највећи део немуслимана који су проблем третирали такође. Резултат јесте да је овај феномен остао потпуно неистражен или погрешно представљен што у крајњој инстанци даје лош резултат за саму глобализацију.

Кључне речи: цихад, мир, свет, глобализација

Цихад је појам који се сваки дан среће у средствима јавног комуницирања и светској политици. То је савим логично после свега што се десило 11. 9. 2001. Зато што се тада изведена акција против САД, која је резултирала рушењем две зграде Светског трговинског центра и оштећењем Пентагона, повезивала са тим појмом. Истрага извршена од стране ФБИ је коначно доказала да су сви учесници у акцији муслимани и да су ту акцију и извршили правдајући је верским мотивима¹. Тако се показало да је цихад постигао најспектаку-

dmiroljub_jevtic@yahoo.com

¹ *The Network of Terrorism*, Produced by the U.S. Department of State, недатирано, стр. 14.

ларније резултате у рату са САД. Спектакуларније од Јапанаца јер су они, у Другом светском рату, успели да допру само до Перл Харбура, остављајући тло САД недодирљивим све до тог 11. септембра 2001. године. Од тада ништа више није као пре ни за САД нити за свет. А узрок свему томе јесте цихад, односно организација Ал-Каеда која се на њега позива.

Основни задатак овога текста јесте да покаже, да ли је, и колико је, начин на који се термин цихад користио у јавности допринео ономе што се десило септембра 2001. у САД?

За припаднике Ал-Каеде, исто као и за остале учеснике у светском исламском покрету који своју борбу карактеришу као цихад, нема никакве сумње шта се иза тога појма крије. За Ајмана Ал-Завахирија, кога САД стављају на листу од 21 терористе који су највише тражени од ФБИ² и који је представљен као један од највернијих сарадника Осаме бин Ладена, цихад је јасно дефинисан. За њега се каже да је један од оснивача египатског "Исламског цихада"³, чији је члан Халед ал Исламбули убио египатског председника Садата.⁴ У идеологији писца брошуре "Занемарена обавеза", Абдул-Салама Фараца, једног од вођа групе "Цихад" и саборца Ајмана ал-Завахирија о цихаду се каже следеће: "Једина прихватљива форма цихада јесте оружана борба. Ислам је уосталом борбена религија и увек се намегао силом".⁵ Затим се додаје: "Муслимани данас живе у време ратних закона. Закони који регулишу односе са околином су ратни закони и муслимани имају право да убију онога ко прети заједници верника. Право да оцени ко угрожава заједницу верника има група Цихад".⁶

Из наведеног јасно се види да је на основу идеологије групе Цихад још много пре, чак пре две деценије, било јасно како они, који мисле исто као Ал-Каеда и који су се са њом спојили, дефинишу цихад. Било је, дакле, јасно да ће следбеници такве идеологије настојати да, користећи оружану борбу као једину прихватљиву форму цихада, ратовати против свих које сматрају непријатељима. А то су и САД и НАТО, али пре свега Израел, без да се заборави на владе исламских земаља које су оцењене као вероодступничке.

² Исто, стр. 15.

³ *Политика*, 15. 12.2001, стр. 1; видети о томе и *The Network...*, стр. 9.

⁴ Више о томе у Kepel Gilles, *Le Prophète et le Pharaon*, ed. Seuil, Paris, 1993, стр. 227 и даље.

⁵ Цитирано према Amr. H. I, *Legitimité et revolution en islam, le debat ouvert par l'Obligation absent*, у *Peuples mediterraneens*, N. 21, 1982. О томе видети и у Јевтић Миролуб, *Савремени цихад као рат*, 3. издање, Никола Пашић, Београд, 2001.

⁶ Исто.

Ако је ова чињеница овако јасна, и ваљда била позната и америчким аналитичарима, поставља се логично питање како се онда могао десити 11. септембар? Одговор се састоји у томе што су САД и тада, а и данас, покушавале да људе који овако мисле, оштро и потпуно одвоје од огромне масе других муслимана за које су тврдили да су потпуно другачији од ових терориста. И да ислам представе као религију која се, по питању односа са политиком, понаша идентично као нпр. хришћанство. И ту је начињена фундаментална грешка. Мада је више него сигурно да огромна маса муслимана нису терористи и да велики број њих осуђује акције које је изводила Ал-Каеда, погрешно је оно што чине САД. А то је покушај да се одузме сваки исламски легитимитет политичким и оружаним акцијама које су извршили нападачи на САД. То једноставно није могло да дâ резултате, јер се не заснива на чињеницама.

Тако нпр. објашњавајући да је Бин Ладен одговоран за 11. септембар, Стејт департмент га цитира: "Бог је благословио групу авангардних муслимана, узданицу ислама да униште Америку".⁷ Сасвим јасно влада САД показује да је акција у Њујорку и Вашингтону била, од Бин Ладена, схваћена као верски задатак у име ислама. И ту се нема шта додати нити одузети. Али, одмах после тога, говорећи о тој великој трагедији, влада САД на све могуће начине покушава да покаже како та тврдња Бин Ладена није тачна. О томе се тексту Стејт департмента каже: "Сједињене државе не признају такву ствар каква је исламски тероризам. Чланови Ал Каеде су једноставно терористи и криминалци, ништа више. Они цинично настоје да искористе ислам да би прикрили свој убилачки програм, који није ништа мање него напад на вредности цивилизације и само човечанство".⁸

Као доказ да говори тачне чињенице, Стејт департмент додаје: "Муслимански лидери и свештеници су широм читавог света осудили терористичке нападе као искривљавање и издају ислама".⁹

На основу тога види се да оно што Ал-Каеда представља као цихад за друге муслимане, на које се САД позивају, то никако не може бити тај институт шеријата. чак и кад би то заиста било тако, поставља се питање: Може ли такав приступ негирати цихадски карактер тим акцијама у главама оних који су их починили и у главама оних који их подржавају? Одговор на ово питање је – јасно не! За те људе, све што се 11. септембра десило јесте искључиво и једино цихад. Са друге стране број оних муслимана који то, такође, сматрају исламски легитимним је сигурно веома велики. О томе сведоче сви извештаји новинских агенција. Тако нпр: "Исламски клерици у За-

⁷ *The Network...*, стр. 8.

⁸ Исто, стр. 18.

⁹ Исто, стр. 18-19.

падној Африци, имама на Занзибару, у Пемби... Кејптауну, испод Килиманџара, јасно су истицали подршку озлоглашеном Осами бин Ладену. На уличним демонстрацијама у Јоханесбургу, Мапуту, у Уагадугуу, Нуакшоту младеж је последњих месеци носила мајице са Бин Ладеновим ликом".¹⁰ Већ ти подаци довољно говоре. Са друге стране, изјаве оних који осуђују Бин Ладена, а то су безбројни исламски теолози које цитира Стејт департмент, изјаве су муслимана. А у исламу је као један од најважнијих института који се примењује у односима са немуслиманима наведен *такијах*. Такијах сами муслимани дефинишу овако: "Један од најчешће погрешно схваћених вида шиизма јесте прибегавање прикривању или такијах. Шире значење овог појма, избегавање или клоњење од свих опасности, овде није од утицаја. Пре свега, наш циљ је разматрање оних врста прикривања при коме човек скрива своју религију, или поједине од својих верских обичаја, у околностима кад би то створило извесну или вероватну опасност, услед деловања оних који се противе његовој религији, или посебним религијским обичајима".¹¹

Дилему која би се могла поставити у вези са помињањем шиизма овде ваља отклонити податком да се такијах не заснива на неким посебним изворима, већ на самом Курану, који је јединствен и за суните и шиите. Односно, на ајету "Онога ко занијече Аллаха, након што је у Њега вјеровоа – осим ако буде на то приморан, а срце му остане чврсто у вјери – чека Аллахова казна".¹² Стога је то општеисламски институт, шиити су само више користили ово учење. Према томе, чак и кад се изричито изјашњавају против акције Ал-Каиде, многи исламски теолози не мисле искрено, већ говоре оно што морају. Најбољи показатељ за то је понашање Саудијске Арабије. Тако, нпр. Стејт департмент спомиње и изјаву шеика Абдул-Рахмана ал-Саудаиса¹³ којом овај осуђује тероризам у име ислама. А он је службеник, тј. шејх Велике џамије у Меки, дакле, у срцу светског и саудијског ислама. А тај ислам је вахабитски. Тачније речено, припада једном од учења у оквиру сунизма које се зове вахабизам, по своме оснивачу Ибн Вахабу.

Шта је суштина вахабизма најбоље се види из текста који је о њима објавио један други аутор, такође муслиман. Али, што је посебно важно тај текст је штампан у званичном органу Исламске заједнице (ИЗ) за БиХ, која највећу подршку има из Саудијске Араби-

¹⁰ Вујић Тања, Одложена ренесанса, у *Политика*, 3. I 2002, стр. 4.

¹¹ Мохамед Хосеин Табатабаи, *Шије у исламу*, издање Културног центра при амбасади Исламске републике Ирана у Београду, недатирано, стр. 209.

¹² *Куран с преводом*, Бесима Коркута, Издање Старјешинства исламске заједнице БиХ, Хрватске и Словеније, Сарајево, 1984, 4. издање, сура 16, ајет 106.

¹³ *The Network...*, стр. 19.

је¹⁴. И ако је ИЗ тако нешто објавила о вахабитима, једини је закључак да је то истина. А ево шта тај текст о вахабизму вели: "Њихов вјерски, социјални и политички принцип своди се на парољу. Или ћеш бити вехабија или ћемо те убити, отети ти иметак и поробити укућане".¹⁵ Ако је то доктрина вахабизма, односно вахабита или вехабија, поставља се логично питање: Шта је друго чинио Осама бин Ладен, него баш то? А ако је то суштина вахабизма, како се онда акције од 11. септембра, од стране шејха ал-Саудаиса могу сматрати нелегитимним? Очигледно је да се ту ради о чистом такијаху. Или, рецимо, поменути материјал Стејт Департамента, огромним словима и са фотографијом, на другој страни одмах иза Џорџа Буша, што показује колико му САД даје важност, цитира шејха Јусуфа ал-Карадавија, који вели: "Ислам, религија толеранције, високо поштује људску душу и сматра напад против невиних људских бића великим грехом... Ја сам категорички против муслиманског повезивања са тим нападима. Ислам никад не дозвољава муслиману да убија невине и беспомоћне".¹⁶ А само три године касније, тај исти Карадави, у интервјуу за ББЦ, вели: "Ислам дозвољава да жртвујете свој живот и своју душу да препречите пут своје непријатељу, уколико ће то нанети штету непријатељу, чак и ако изазове само страх у њему, пољуља његов морал и унесе у њега страх од муслимана".¹⁷ Колико је политика САД према екстремизму Ал Каеде, била озбиљна најбоље се види из овога примера. Поготову због тога што је том истом Карадавију још 1999. забрањен улазак у САД.¹⁸ САД су хтеле да искористе Карадавија за своје циљеве, али су се превариле. Карадави је, користећи се такијахом, преварио Вашингтон.

Уосталом, понашање Саудијске Арабије, која званично чини део антитерористичке коалиције предвођене од САД, показује неке занимљиве ствари. Пре свега, Саудијска Арабија је била једна, од само три исламске земље, која је стално одржавала везе највишег нивоа са талибанским режимом у Кабулу. Била је са њима и уз њих и кад су наметнули жуте траке Индусима и кад су рушили фигуре Буда у Бамијану и кад су убијали друге муслимане који не мисле као они. А све то је добило кулминацију у јеку припрема за напад на талибански режим. О томе новински извештаји бележе и ово: "Америчке припреме за рат не теку без тешкоћа. Највећи проблем Вашин-

¹⁴ Погледати нпр. *Препород*, исламске информативне новине, Сарајево, 1. 10. 2000, стр. 1, где стоји наднаслов: *Посјета доказаног пријатеља Босне и Херцеговине*, а затим наслов "Принц Селман у Сарајеву и Тузли".

¹⁵ *Препород*, текст "То је вахабизам", 1. 11. 1991, стр. 18.

¹⁶ *The Network...*, стр. 2.

¹⁷ *Новости*, 9. 7. 2004, стр. 13.

¹⁸ Исто.

гтону направила је Саудијска Арабија. Пустинска краљевина која је досад била поуздани амерички савезник није прихватила жељу Пентагона да ваздухопловна војна база *Принц Султан* у близини Ријада буде главни штаб за акцију против Авганистана".¹⁹ Да би се видело како све то изгледа у опште исламском контексту ваља погледати како цихад дефинишу најумеренији муслимани и "најобјективније" светске енциклопедије. Узмимо за пример Матин-Дафтарија некадашњег професора техранског универзитета, члана Комисије за међународно право, сенатора и председника владе Ирана у време шаха и, нормално, пријатеља САД и западних земаља из времена сарадње Техерана и Запада. Он каже: "Ел-цихад преведен и познат под именом свети рат је, дакле у једном широком и нарочитом смислу, борба предузета на божјем путу да би ширила његову реч, ширила исламску веру засновану на чистом монотеизму".²⁰ Он, затим, додаје: "Конечно, истински циљ, крајња суштина цихада јесте мир, дефинитивни мир, читавог човечанства којим би господарила правила искључиво једне религије".²¹ Из овога јасно произилази да, чак и један умерени муслиман, умерен до граница крајње могућих а да се не постане вероодступник, не може да негира да је циљ цихада да ислам надвлада све остале вере и да он господари светом. Као изузетан стручњак за међународно јавно право он каже шта то значи у смислу савремених међународно-правних норми: "Додајмо, узгред, да су одређени аутори упоредили схватања исламског права по питању односа муслиманских и немуслиманских земаља са појмом непризнавања у међународном праву, други су више волели да то изједначе са привременим признавањем једног побуњеничког резима... Укратко, међународно право мира, према исламској концепцији је привремено средство за регулисање односа муслимана са спољним светом за време привременог укидања цихада (непријатељства) до момента кад ће *дар ал ислам* (земља ислама – прим. М. Ј.) обухватити читав свет".²² Буквално тако, један минијатурни Катар само привремено признаје право на постојање САД. Основно питање јесте: која је ту разлика између концепције Бин Ладена и ове умерене? Евентуално, само начин на који треба остварити исти циљ – претварање читавог света у *дар а ислам*, тј. земљу ислама, где ће владати један закон – шеријат – и бити један поглавар – наследник Мухамеда и представник бога.

¹⁹ *Политика*, 23. 9. 2001, стр. 2, текст "Ријад квари план САД".

²⁰ Matine-Daftary, A., Les Fondaments du droit international dans le islam, у *Revue de droit international de sciences diplomatiques et politiques*, 1, 1962, стр. 6.

²¹ Исто, стр. 7.

²² Исто, стр. 7.

За разлику од тога, Американци су упорно настојали да противно, како видимо, схватању муслимана, што више умање ову ратничку форму џихада. Из претходно реченог, видљиво је да се мир ислама, тј. *pax islamica*, може постићи теоријски и мирним средствима. Али, ко ће поверовати да ће САД да се добровољно одрекну свога суверенитета и постану поданици становника Катара, што мирољубиви џихад подразумева? Очигледно је да је рат, мада не једино, оно једино ефикасно средство џихада, ако се жели стварање јединствене исламске државе. Значи, џихадом који је мирољубив може се преобратити неки појединац, мања група људи, али се не може срушити држава као САД. За то је потребан само рат и ту је, са исламске тачке гледишта, Осама бин Ладен у праву. Друга је ствар шта немуслимани мисле о томе.

Углавном САД и њени научници су се из петних жила трудили да преко својих анализа и своје политике занемарују ову ратничку форму џихада и да истичу ону другу. Као посебно важан доказ у томе смислу доносимо одредницу џихад коју даје *Енциклопедија живих религија*. Тамо стоји: "настојати, тежити, борити се за нешто или против нечега... Џихад може да значи и свети рат, али борба за правоваљаност живота и ширење вере радије прибегава мирољубивим средствима каква су убеђивање и пример".²³ Ова дефиниција, очигледно, даје комплексан поглед на џихад²⁴ и она је делимично тачна. Али, овако објашњена, она замагљује и скрива једну важну чињеницу. А то је да, тако замишљен џихад, никад није могао да дâ примарне резултате. А то је стварање исламске државе. Значи, нема спора да би било боље кад би немуслимански владари прихватили позив на ислам и потчинили се добровољно муслиманској држави, да би тада муслимани радије користили то. Значи, убеђивање. Али, како нико није хтео да пристане на одрицања од своје слободе и власти, у име власти бога кога није познавао нити признавао, онда постаје јасно да евентуални мирољубиви џихад остаје само у домену теорије и индивидуалних прелазака који су били занемарљиви за исламску мисију.

Колико је то ноторна чињеница најбоље се види из информације коју нам даје Фикрет Карчић, наставник исламског теолошког факултета у Сарајеву, чији високи исламски ауторитет и верификовано познавање ислама не даје право ни на какво негирање које би и-

²³ *Енциклопедија живих религија*, Нолит, Београд, 2. издање, 1992, стр. 181. Ово је само превод оригинала штампаног код Abingdon Press, 1981, Нешвил, Тенеси.

²⁴ Сличну дефиницију дајемо и ми у својој монографији *Савремени џихад као рат* (погледати било које од три издања: 1989, 1995 и 2001). Нпр. из 3. издања, са стр. 22: "Систем свих акција и поступака на индивидуалном и колективном плану, који муслимани чине и циљу јачања исламске религије и ширење заједнице верника".

мало исламски легитимитет. Он каже: "Сматра се да је у исламу право оно што је теологија у хришћанству – најтипичнија манифестација вјерског учења. За муслимане право није само елеменат укупног исламског учења, већ његов функционални израз".²⁵ Према томе, ако је право функционални израз ислама, онда је јасно да је за њега потребна држава, јер права нема без државе. А то значи да нема ни ислама без исламске државе. Према томе, како убедити Клинтона или Буша да се одрекну Устава САД и прихвате шеријат као закон? А без тога нема ислама, јер, како нам вели Карчић, ислам се показује кроз право, а не кроз теологију.

Зато је јасно да неистичањем ове чињенице људи који не знају о чему се ради добијају само делимично тачну информацију. И то је била политика Запада и његових научника. Они су упорно покушавали да шире причу о исламу и цихаду која у други план гура оно што је суштина и све оне који су се овоме аргументовано супротстављали етикетирали су као муслиманомрсце и борце против мултикултурног света, где је заиста и свакако место и муслиманима. Али уз услов да се зна шта свака од постојећих култура уноси у будућу заједничку кућу коју ваља градити. Или, рецимо, други пример представљања цихада који, говорећи о ситуацији у бившој СФРЈ, вели: "То се јасно показало у случају босанских муслимана. Непрекидна српска пропаганда, која је сликала муслимане као фундаменталисте обузете цихадом против Срба, комбинована затим са масовном употребом војне силе да би се супротставила наводној муслиманској претњи, створила је реалност која је све више и више личила пропаганди. Фундаменталистичке тенденције у широком смислу су, наравно, избиле у Босни после почетка рата".²⁶ Како видимо, овде се без остатка и оклевања оптужују Срби да су измислили идеје цихада, који, ваљда, није постојао, што ћемо касније, кад будемо говорили о Југославији, показати. Углавном, види се да је на све могуће начине цихад у САД и уопште на Западу приказиван у сасвим другачијем светлу него што је овај институт ислама захтевао.

То је добило такве димензије да су се на Западу почели удварати исламу до неукуса и нивоа који сами муслимани нису тражили. Те димензије су добиле незамисливе размере. Тако нпр. највећа војна сила на свету – САД, пристаје, због јефтине нафте, на незамислива понижења. Трупe САД стациониране у Саудијској Арабији имају војне свештенике. Они, мада високи официри нпр. са чином пуков-

²⁵ Карчић Фикрет, *Шеријатски судови у Југославији 1918-1941*, Сарајево, Исламски теолошки факултет, 1986, стр. 11.

²⁶ Ger Duijzings, *Religion and the Politics of Identity in Kosovo*, Columbia University Press, New York, 2000, pp. 33. Није случајно да је књига штампана у Малезији, једној од земаља које су се највише ангажовале у притисцима на СРЈ у вези са БиХ, итд.

ника, не смеју на реверу носити знак крста да не би увредили домаћине. Тамо нема ниједне цркве и ни сам амбасадор не сме да се прекрсти на улици. О томе су отворено говорили неки познати аналитичари, али њихов глас је остајао као глас вапијућег у пустињи. Тако је нпр. после објаве дихада Израелу од стране ОИК (Организације исламске конференције) реаговао познати француски интелектуалац Жак Елил: "Немогуће је не реаговати на завршне одлуке исламског самита у Таифу. Тамо су се напрезали да умање значај употребљеног термина дихад против Израела, који хоће да преведу речју борба или отпор. У ствари, то је управо свети рат. Ја познајем у муслиманском спиритуалитету комплексност смисла те речи. У историји, управо су у име дихада Арапи силом снаге освојили Северну Африку, Шпанију, Блиски Исток и део Балкана...".²⁷ Познати француски новинар Жан-Пјер Перонсел-Игоз је о томе писао: "Слика дихада која данас преовлађује код већине арабо-муслиманске омладине, чак и кад није окренута екстремизму, па чак и кад није нимало наклоњена рату за ширење *дал ал ислама*, ипак је слика која се односи на оружано сукобљавање".²⁸

Упркос тим упозорењима, снажно контролисаном акцијом, ове информације и људи су спутавани. Све то је добијало обресе забране одређених врста информација на један суптилан начин. Поменути Игоз, чија се компетенција види из чињенице да је као специјалиста за ислам био дописник из Каира и Алжира и то за један од најугледнијих француских дневника "Le Monde", о томе вели: "Скоро тридесет година новинарства, највише у служби најугледнијег франкофонског дневног листа, научило ме бар једној ствари: без много буке, током овог временског периода, слобода изражавања се непрестано сужавала... Истраживач, Александар дел Вал, као и новинари, суочио се са тим, сваким даном све дужим списком тема о којима се не може слободно говорити... Међу њима Ислам, исламизам, муслимани... међу њима, такође, Сједињене Америчке Државе, Американци, њихови обичаји и њихови производи. Још постоји неколико мањих пукотина, неколико малих издавачких или новинарских изданака, неколико малих простора одважности, али се они све више смањују и данас је све теже у Европи, Француској посебно, слободно изнети једно виђење стварности... чим се ради о муслиманима или Американцима. Одважни момци који су се усудили, одмах су били означени као непријатељи универзалног братства, а ако би инсистирали, били су оптужени за расизам, фашизам или чак нацизам".²⁹

²⁷ Ellul Jacques, Selon que vous serez puissant ou miserable, u *Le Monde*, 12. 2. 1981.

²⁸ Peroncel-Hugoz, Jean-Pierre, *Le radeau de Mohamet. Lieu Commun*, Paris, 1983, стр. 33.

²⁹ Игоз у предговору књизи Александар дел Вал, *Исламизам и Сједињене Државе, алијанса против Европе*, Службени лист, Београд, 1998, стр. 309-310.

У исто време, стимулирани су они који су ширили неистине. Са једне стране, стимулисала их је владајућа културна и информативна политика, па и политика у ужем смислу; са друге стране, чинили су то богати донатори из исламског света. Они су својим новцем плаћали и плаћају највећи број тзв. исламолога, који шире неистине о исламу на начин који превазилази очекивања самих муслимана. О њима поменути Игоз вели: "На почетку XIX века, марсејски трговци који су на свој ризик и упркос опасности боравили у намесништву у Алжиру, називали су Турцима по професији Европљане који су, да би се заштитили од злостављања којима су као ђаури с времена на време били излагани, прелазили на ислам. Данас би се могли назвати муслиманима по професији припадници оне чете на Западу која је сваким даном све дужа, састављена од оријенталиста, професора универзитета, политичара, свештеника, новинара који, од када већина арапских земаља има буџетска средства за пропаганду, пливају на трошку тог буџета... За узврат, већина њих се сматра обавезним да у својим написима или наступима, који се тичу муслимана, исламизма... заузму став који је претерано улагивачки, да намерно заборављају неке чињенице или још горе: да маскирају чињенице или да буду превише услужни, а све то наноси велику штету истини, науци и, да завршимо, што је још горе – међусобном упознавању муслимана и немуслимана".³⁰

Све то је родило атмосферу у којој се о цихаду није могло говорити на начин на који о њему говоре сами муслимани. А као резултат – имали смо 11. септембар. Тај догађај је шокирао светску политичку и интелектуалну сцену. Као резултат, настало је отрежњење које је за тренутак дозволило и људима који су, с правом, указивали шта се дешава и где ће све то завршити, да добију простор у медијима и да изнесу своје виђење проблема. И то такво да, у односу на раније, добија чак и јеретички призив. Као посебно важно у том смислу наводимо иступање француског политиколога Александра дел Вала. Дел Вал је био један од многих аналитичара коме су врата великих француских медија била затворена, јер је он "огољено приказивао савез Америке и исламизма".³¹ А од 11. септембра ушао је у магичан круг експерата.³² Све ово не би било ништа необично да се није појавило у најчитанијем француском дневнику "Фигаро"-у. Те тезе, које су некада биле као нешто најнеприхватљивије могуће, ушле су на највећа врата на француску јавну сцену. "Фигаро" о томе пише: "Његове иконокластичне тезе које су огољено приказивале ве-

³⁰ Перонцел-Хугоз..., стр. 11-12.

³¹ *Le Figaro*, 3. 10. 2001, у тексту тј, интервјуу са Дел Валом насловљеним са "Islamiquement incorrect".

³² Исто.

зу између Америке и исламизма одбијале су некада медије. У моменту рата на Косову, али тада се медијски ђаво није звао Бин Ладен, већ Слободан Милошевић. А онда су две куле Светског трговинског центра експлодирале. Ветар је окренуо смер. Помоћ коју су Американци давали Бин Ладену постало је опште место у свим новинама. Дел Вал је изабрао страну: Када сам осуђивао понашање Американаца, нису ме позивали (мисли се на медије, прим. М. Ј), сада би било непристојно нападати Американце. Треба их подржати. Оптужити их то би значило давање подршке исламистима. Надам се само да ће из тога зла изаћи добро и да ће Американци престати са њиховим ратом против православља и Европе".³³ Просто невероватне речи за најчитанију француску новину!

Те тврдње су тога дана биле на радним столовима неколико милиона људи који прати франкофонску писану реч. Пре само неколико месеци изречени став – да САД ратују против православља – био би приписан само некоме ко говори као Солжењицин и ко је православни фанатик. Али не, њих је објавио најчитанији француски дневник! И то је оно што је важно, а не Дел Вал који их је изговорио. Он је овде најмање битан. Важно је да су такви ставови нашли простора у најчитанијој француској новини. И то је био само увод.

После тога, појавили су се текстови који су прецизно дефинисали ствари, као нпр. изјаве дате у великом тексту, чији су аутори Ибн Варак и Гиј Енбел: "Истина је да између ислама и исламизма не постоји суштинска разлика, већ само у степену".³⁴ Али, све је то потрајало само извесно време. Да би се опет кренуло са старом причом и покушајем да се пронађу кооперативни муслимани по мери "новог светског поретка". Резултат је стигао ових дана из Авганистана, од владе коју су успоставили Американци. "Шеријат и даље на снази"³⁵, каже она. Значи, и даље дискриминација жена и немуслимана, непоштовање људских права зацртаних Општом декларацијом ОУН и, као посебно важно, теорија о цихаду који је божје право.

Ова слика цихада коју смо пренели из међународне заједнице имала је свој одраз и у случају Југославије, овде узете као онај простор који је био познат под тим именом до распада СФРЈ. Пре свега, о цихаду се код нас знало веома мало³⁶, па се о њему није много ни го-

³³ Исто.

³⁴ Ibn Waraq, Guy Hennebelle, Pour un Vatican II de l'islam, *Le Figaro*, 1. 10. 2001.

³⁵ "Северна алијанса се повукла из Кабула", *Данас*, Београд, 12-13. 1. 2002, стр. 9.

³⁶ Овде, нормално, мислимо на немуслиманску средину. Најсигурнији доказ за то јесте податак да су Срби у сусрету са цихадом од 1344. године и битке код Стефанијане, а да је прво, и за сада једино, систематско дело о цихаду на свим језицима од Варне до Сежане објављено 1989. године од стране аутора овога текста. Тако

ворило. Спомињало се то под другим називом, али се сам цихад као појам није превише користио. Исламска верска заједница, која је по дефиницији морала била цихадом инструисана организација, морала је у условима Брозовог резима то да прикрива. Па се служила такијом. Она је своју делатност настојала да завије у форму деловања обичне верске организације, каква је нпр. била СПЦ. А о цихаду је избегавала да пише. Али, све то је имало своје границе које је наметала сама исламска религија, јер она без цихада не може.

Исламски прозелитизам који је почео да изазива позор јавности почео је да указује на његову цихадску суштину. После првих реакција које су на овај или онај начин наступиле, Исламска заједница је реаговала одбранашки. У њеним текстовима појављивали су се ставови који су настојали да на све могуће начине сакрију стварну суштину цихада. Посебно карактеристичан у томе смислу јесте став једног, некада од најистакнутијих, теолога ИЗ Хусеина Ђозе. Он је рекао: "Цихад у ужем смислу значи оружану борбу, одбрану земље, слободе увјерења и других вриједности путем употребе силе уколико се непријатељ не може одбити на други начин... Ислам га прихвата и препоручује само у ненормалним и ванредним приликама и под строго одређеним увјетима".³⁷ Како видимо, овај текст, који је објављен 1973. године у време "дебелог комунизма", морао је строго да води рачуна о последицама које ће један такав став изазвати. Из њега се да утврдити да је Ђозо цихад на све могуће начине покушао представити – кад га представља као рат – као одбрану, тј. као средство које користи онај ко је угрожен. Значи, ни случајно се из овога не може видети оно што је препоручио Бин Ладен и та се дефиниција јако поклапа са оном из "Енциклопедије живих религија". Али, ако се сетимо тога текста, видећемо да се тамо говори и о цихаду као светом рату; онда можемо утврдити да се у том делу дефиниције Ђозо и "Енциклопедија" разликују. Јер Ђозо даље вели: "Неки злонамерни и тенденциозни кругови... упорно настоје да цихаду дају смисао светог рата... Прије свега, исламу је потпуно стран атрибут свети. Он не оперише тим атрибутом нити га приписује било чему на земљи. У исламу нема светих људи, а поготову не може бити светих ратова".³⁸ Са тачке гледишта Ђозе, чак је и ова америчка дефиниција, злонамерна, јер даје цихаду карактер светог рата.

Што је посебно важно, у одбрану појма цихад укључили су се, и наизглед, световно опредељени интелектуалци, који су уживали

да и данас, 2007, када неко у Загребу, Љубљани или Скопљу жели да прочита студију о цихаду, не налази ни једну другу књигу на локалним језицима.

³⁷ Хусеин Ђозо, Цихад, у *Гласник врховног исламског старјешинства у СФРЈ*, 7-8, 1973, у даљем тексту ГВИС.

³⁸ Исто, стр. 296.

висок углед у органима власти БиХ и били најутицајнији чланови важних комисија у онда свемоћном ЦК СК БиХ или били главни саветодавци и стручни консултанци тих органа. Такав је био и Хасан Сушић, покојни професор Факултета политичких наука у Сарајеву. Он је у једном тексту, слично Ђози, писао: "Джихад није свети рат и ислам не признаје нити познаје појам светог рата. Тај атрибут му је дат према аналогји са хришћански схваћеним светим ратом".³⁹ Како видимо, један члан СК и један високи функционер ИЗ слажу се у оцени цихада. Значи, обојица одбацују атрибут свети, тврдећи да он не постоји у исламу, а камоли да има светих ратова. Али, пажљив читалац ГВИС и осталих публикација ИЗ у чије име је говорио Ђозо, могу се уверити да то што каже он, негирају његове колеге. Тако нпр. у једном броју *Гласника*, који се појавио само нешто пре Ђозиног текста, стоји: "Коју год од жена сретнеш и видиш реци јој да је послушност мужу равна борби у светом рату-цихаду".⁴⁰ Или, ако се отвори поменути превод Курана, којим се легитимише старешинство ИЗ БиХ која стоји иза њега, видеће се да се појам свети употребљава више пута. Тако, нпр.: "Када прођу свети месеци, онда убијајте многобошце гдје год их нађете, заробљавајте их, опсједајте и на сваком пролазу дочекујте!".⁴¹ Из овога куранског ајета, тј. целовите мисли и ГВИС-а, види се да тврдња да ислам не познаје појам светог није тачна. Затим, да није тачно да сами муслимани не придају смисао светог рата цихаду, већ, управо супротно, да то чине.

Питање које се поставља јесте: да ли онда Ђозо и Сушић нису то знали? Одговор је не! Знали су они савршено добро о чему се ради, али су се служили такијахом да би отклонили опасност која би могла да их задеси од комунистичких власти и да, тако, омогуће делатност и успехе ИЗ и цихада, припремајући их за оно што долази.

Аутор ових редова, који је почео да проучава исламску политичку теорију, схватио је значај цихада и све проблеме које он носи, те је веома рано почео да упозорава на њега. Основна суштина наших намера била је да покажемо да цихад, пре свега, јесте свети рат и да муслимани у Југославији, у мери у којој се идентификују са исламом, морају одговорити томе позиву њихове вере, јер би иначе ризикували да буду вероодступници, што обавезно повлачи смртну казну на земљи и паклене муке после смрти. У Курану о томе јасно пише да сваки муслиман који напусти ислам мора бити ликвидан.⁴²

³⁹ Сушић Хасан, Димензије цихада, у *Преглед*, 4, 1984, Сарајево, стр. 411.

⁴⁰ *ГВИС*, 3-4, 1973, стр. 128.

⁴¹ *Куран* 9, 5.

⁴² Исто, стр. 617, напомена 33, став 1.

При томе смо, имајући у виду целокупну политичку ситуацију, као и опасност да будемо оптужени за национализам и верску искључивост, јасно покушавали да одвојимо екстремисте од огромне масе верника, што се касније показало као грешка. Наше радове су публиковали сви, јер им је појам цихад био егзотичан и деловао је као магнет за широку читалачку публику која је тих година имала новца и куповала разну штампу.⁴³

Посебну пажњу изазвала је наша монографија "Савремени цихад као рат". Интерес за ту књигу није показан у Београду, нити код оних који су се бавили српским питањем у Босни. За разлику од тога, међу муслиманима је изазвала велико интересовање. На научном скупу "Исламски фундаментализам – шта је то?", који је ИЗ организовала у Сарајеву 14. јануара 1990. године, садашњи врховни поглавар ИЗ БиХ, а тада имам загребачке џамије, Мустафа Церић "дијагностицирао је разлоге организирања овога скупа, да је то цихад др Мирољуба Јевтића, што ће оспорити један од водитеља скупа".⁴⁴

У истом броју новина, које су пренеле извештај са скупа, на последњој страници, у веома истакнутој рубрици "Стисак", написано је: "Наравно, рачунајући М. Јевтића као идејног стратега".⁴⁵ Нормално да та тврдња није била тачна. Јер, упозорења изношена у поменутих интервјуима нико није озбиљно узимао у обзир. Ни политичари нити стручне институције. Касније се показало да је за то постојао озбиљан разлог, јер су политичари на основу информација са терена имали бољу слику него што је могао да је има кабинетски истраживач. Стручне институције нису имале снаге да се суоче са проблемом.

Када је жеђ за првом информацијом у Београду била утољена, јавност је почела да се другачије односи према употреби термина цихад. Новине које су радо објављивале текстове које смо им раније нудили, сада су почеле да праве блокаду и да не дозвољавају да те информације допру до њихових читалаца. Политичари такође.

Пошто нису имали аргумената да изнете ставове оспоре, настојали су да их игноришу. Основно питање јесте: шта је била главна порука студије о цихаду и објављиваних интервјуа? Одговор на њега садржан је у закључној реченици последњег поглавља које гласи: "Из свега реченог, може се закључити да идеје цихада нису нимало

⁴³ Први текст у том смислу био је интервју у "Дуги" 3. маја 1986. на стр. 38-40, под насловом "У име Алаха – Ислам, свети рат". Уредник "Дуге" је тада био садашњи уредник "Данас"-а, Грујица Спасовић; затим, интервју *НИН*-у "Ислам: цихад или само рат", 10. 1. 1988. на стр. 20-22. Тада је велики број садашње редакције недељника "Време" радио у *НИН*-у.

⁴⁴ *Препород*, исто, 1. 2. 1990, стр. 7.

⁴⁵ Исто.

безазлене и да представљају најозбиљнију претњу Југославији, било да долазе преко албанског сепаратизма... било преко деловања декларисаних фундаменталистичких група".⁴⁶

За разлику од потискивања у Србији, новине и струка из БиХ су се обрушили на "цихад", у томе су им се придружиле неке колеге из Хрватске и Словеније. Просто је немогуће набројати све натписе и полемике које су поводом тога пуниле странице штампе.⁴⁷ Једина озбиљна, и тада немерљива по значају, подршка истраживању цихада, дошла је од др Дарка Танасковића.⁴⁸ Он је у рецензији за "Савремени цихад као рат" написао: "Мирољуб Јевтић је својим истраживањем овог феномена дао, пре свега у политиколошкој и социолошкој сфери, до данас код нас, најцеловитији и најконзистентнији научни допринос марксистички утемељеном проучавању... радикално политизованог ислама".⁴⁹ Међутим, кад су после тога уследиле критике из редова ИЗ, и то посебно на скупу "Исламски фундаментализам – шта је то", и то баш од Мустафе Церића,⁵⁰ он је почео да мења своје ставове. Док је ИЗ ојачана процесом дезинтеграције Југославије почела отворено да наступа и да одбацује таквијих, Танасковић је објављивао текстове који су сасвим противуречили ставовима ИЗ. ИЗ је отворено најављивала рат, а он је говорио да је огромна већина људи у њој за мир, на пример.

Таквом политиком ИЗ је показала да су упозорења из наше књиге "Савремени цихад као рат" била сасвим научно прихватљива и добронамерна. Посебно значајну анализу ИЗ дао је др Драган Новковић који је у својој докторској дисертацији "Политичке последи-

⁴⁶ Јевтић Мирољуб, *Савремени цихад као рат*, исто, 3. издање, стр. 335.

⁴⁷ Погледати нпр. Тарик Хаверић, "Прокрустова постеља домаћег марксизма", у *Културни радник*, Загреб, 3, 1989; затим *Реаговање* поводом тога текста у истом часопису, 5, 1989; затим, текст Сенада Авдића "Диктатура лажи", објављен 23. 9. 1989. у "Вјесник"-у; затим Тарик Хаверић, "Књига о Мирољубу", у "Ослобођење" – недељни додатак, 19. 11. 1989, стр. 17. Као посебно важан податак наводимо да је један од наших текстова, "Глобални интереси исламског фундаментализма према Балкану", који је објавио, у југословенској јавности скоро непознати, нишки часопис "Humanitas", 3-4, 1991, десет година касније у сасвим позитивном контексту штампао словеначки часопис "2000 Dve tisoč", 135-136 за 2001. Тај се текст 1991. у Љубљани узимао као хушкачки.

⁴⁸ За научни скуп "Културолошке основе несврстаности" урадили смо рад. Он је наишао на осуду људи из СМПП-а. Танасковић је тај рад штампао у онда познатом часопису "Марксистичка мисао" (2, 1986) и тиме му дао научни значај, сасвим тим ућуткао критичаре из СМПП-а.

⁴⁹ Извод из рецензије штампан на корицама књиге.

⁵⁰ Церић је "понесен емоцијама којима излагање темперирао... на крају захвалио др Танасковићу на врло fino изложеном вазу (то значи проповед – прим. М. Ј.) о дијалогу, и позвао га да ово исто каже у Београду и Јевтићу", цитирано према "Препород", исто.

це деловања Исламске заједнице у Југославији у раздобљу од 1945-1991", одбрањеној на Факултету политичких наука у Београду у лето 2001. године. Најважнији податак који та књига даје јесте информација да је 2. 11. 1990. године, значи две године пре избијања рата у БИХ, Ферхат Шета, бивши председник старешинства ИЗ за БИХ, посетио ондашњег председника Комисије за вере Извршног већа Скупштине Србије Драгана Драгојловића. Шета је Драгојловићу пренео да је у Скопљу, на једном скупу, чуо "да ће ако треба погинути милион Албанаца у циљу стварања републике Косово. Том приликом је такође истакнуто да Албанци поседују целокупно копнено наоружање, осим тенкова. Те сулуде идеје мирно је саслушао Ј. Селимоски (тада врховни поглавар ИЗ СФРЈ са титулом реис ул улеме – прим. М. Ј.) уз оцену да треба што пре остварити конфедерацију између Косова и Албаније. Из свега тога се види да постоји велика подударност између планова албанске алтернативе и руководства ИЗ... Крајњи циљ Селимоског је да постане први реис велике исламске земље на Балкану истакао је Ф. Шета".⁵¹ Та држава би требало да се преко Рашке области повеже са Босном.⁵² Овај податак смо имали у виду када смо рекли да наше анализе нису биле потребне властима СФРЈ и Србије, јер су их они добијали, како видимо из прве руке, од самих шефова ИЗ.

Ту изјаву коју је Шета, из само себи знаних разлога, дао високом државном функционеру је ИЗ без икаквог зазора почела да штампа у својим службеним документима и на тај начин издалека превазилази оно што смо ми говорили у "Џихаду..." и то са пуно обзира да не увредимо велику већину муслимана.

Тако се у уводнику "Препорода", непотписано као став редакције, пише следеће: "Муслимански свијет све више постаје свјестан да му је будућност у поновном оживљавању власти утемељене у Алаховој Ријечи, а не у секуларизираним друштвено-политичким системима. Њихови противници такође су свјесни овог муслиманског зријења и отуда тако жестока конфронтација са свијетом ислама. Али ход навијешћен у нашем хадису, нико не може зауставити"⁵³. За разумевање претходног ваља рећи да је хадис изрека Мухамедова. А ова овде поменута гласи: "Валаххи ова вјера ће наткрилити све што наткриљује ноћ и открива дан. Нема ниједне куће у коју Аллах неће унијети ислам"⁵⁴. Јасна је то била порука старешинства ИЗ, годину дана пре избијања рата. Не само да муслимани морају срушити секу-

⁵¹ Драган Новаковић, исто, стр. 535.

⁵² Исто.

⁵³ Навјешћење хилафета, у *Препород*, 1. 3. 1991, стр. 1. Хилафет је други назив за халифат, јединствену исламску државу. Значи, она се наговештава и долази.

⁵⁴ Исто.

ларни поредак у БИХ, већ морају чинити све да ислам уђе у сваку кућу свуда у свету, дакле цихадом уништити сваки други облик политичке организације. У складу са тим, оно што је претходно рекао Ферхат Шета, само је једна карика у исламском ланцу који мора да обухвати читав свет.

Од тада, па надаље, у сваком броју "Препорода", "ГВИСА" и других публикација роје се текстови сличног карактера. У једном од њих се објављује интервју, на две централне странице, са Абдулахом Омером Насифом, генералним секретаром "Рабите" или "Светске исламске лиге", најзначајније исламске међународне организације која парама помаже сваки исламски покрет у свету у циљу освајања света. Тај интервју је насловљен великим црвеним словима "Ислам као јединство вјере и државе". А у тексту стоји: "Ислам у бити представља јединство вјере и државе. То је прво и најважније. Сви досадашњи друштвено-повијесни системи које је ислам развијао у своме крилу су попадали кад је пао хилафет кад је пала јединствена исламска државе. Прва дужност и задатак данашње улеме јесте да поврати и обнови ове исламске друштвене институције и системе међу самим муслиманима. А ти системи, та искуства и спознаје су корисни и за немуслимане. Садашњи друштвени системи који владају у свијету нису успостављени по Божијем закону".⁵⁵ Може ли се јаснијим речима изразити оно што смо ми наговештавали у својим текстовима? Значи први задатак улеме тј. свештенства није да шири веру у Бога, већ да се боре за јединствену исламску државу која мора обухватити и немуслимане, значи и Србију и Хрватску и читав свет.

Чак и површно читање исламске штампе показивало је и показује да се све акције ИЗ крећу у том правцу, тј. у правцу рата за остваривање исламског политичког система. Зато је Драган Новаковић сасвим у праву кад каже да је ИЗ постала само секција Рабите.⁵⁶ На иницијативу Саудијске Арабије, која је главни финансијер Рабите, у Сарајеву је формирана "Конференција муслимана источне Европе". А шта је њен циљ јасно се види из става госта из Арабије који каже: "Ислам у Источној Европи и даље има чврсто коријење, због чега има све предиспозиције да уз Аллахову помоћ буде средиште политичке моћи и истовремено дифузни центар ислама преосталом дијелу Европе и Совјетског Савеза".⁵⁷ Значи ислам на Балкану не треба да буде верски центар, већ центар политичке моћи и да се као политичка моћ, тј. исламска држава, прелије по читавој Европи.

У исто време ИЗ је почела да проповеда цихад као средство за остваривање тога циља. У једном од текстова који директно третира-

⁵⁵ *Препород*, 15 август 1991, стр. 12-13.

⁵⁶ Новаковић..., стр. 531.

⁵⁷ *Препород*, 15. 9. 1991, стр. 13.

ју овај феномен се каже: "Термиолошки у ханефијском (нашем) мезбеху (верско-правној школи – прим. М. Ј.) дихад је позив у истинску вјеру и борба на том путу иметком и животом. За овакав став, подлога су ајети који гласе: Крећите у бој, били слаби или снажни, и борите се на Аллаховом путу залажући иметке своје и животе своје. То вам је да знате боље".⁵⁸ Молимо читаоце да обрате пажњу на овакво објашњење појма дихад и да га упореде са оним које је претходно, пре 18 година, дао Ђозо. Он тамо спомиње борбу, али као средство одбране, а овде, видимо, нико не спомиње одбрану већ борбу, чији је циљ увођење у истинску веру. Затим се каже: "Дихад је у исламу врхунац његове узвишености. То је начин очувања исламских земаља и муслимана. Дихад је пут достојанства, племенитости и суверености и зато је прописан кроз сву прошлост до судњег дана".⁵⁹ Значи, дихад увек и до краја трајања света. Никада не може да се одбаци овај вид борбе до коначне победе. У једном другом тексту се каже: "За хенефије дихад је борба против невјерника. Прво их треба позвати у истинску вјеру и ако не прихвате позив треба се борити против њих".⁶⁰

Посебно је значајно да сама ИЗ, овог пута, изричито каже оно што помаже да се схвати природа сваког рата који је ислам икада водио и води, па и онога који се водио у БиХ од 1992-1995. То изгледа овако: "У исламу рата, у европском поимању овог термина, уопште нема. У исламу постоји само дихад, борба и ангажман на Аллаховом путу... Дихад садржи у себи и елементе одбрамбеног рата... Међутим, дихад је и више од тога. Он је свјетска револуција која стално траје. Дихад, може се слободно константирати, највећа је револуција коју је човјечанство запамтило... Дихадом се остварује принцип робовања Аллаху-Универзалном господару, а отклања могућност робовања човјеку. Његова (је) превасходна задаћа успостава реда и мира на Земљи, ослобађање човјека, без обзира на вјеру, нацију или расу, од било какве тираније и насиља од стране другог човјека... и сваки онај ко се не ангажира да Аллахова ријеч доминира... тај већ заслужује Аллахову казну, сходно хадису Аллаховог посланика... Ниједан народ неће оставити дихад, а да му Аллах не пошаље казну".⁶¹ Шта се све може закључити из овде реченог? Најпре, да је тврдити да је у Босни вођен икакав други рат осим дихада, с исламске тачке, сулудо. Јер муслимани не би никада учествовали у рату који није дихад, зато што им је сваки други рат забрањен. Друго, да није вођен

⁵⁸ Изет Терзић, "Дихад", у *Препород*, 1. 10. 1991, стр. 22.

⁵⁹ Исто.

⁶⁰ Ефендира Азем, "Смисао и значај дихада", *Препород*, 15. 10. 1991, стр. 15.

⁶¹ Шефик Курдић, "Дихад у хадисима Аллаховог посланика", *Препород*, 15. 10. 1991.

никакав одбрамбени рат од стране СДА, јер ислам никад не може да се ограничи на одбрану, јер је његов циљ да уништи и Њујорк, а камоли да остави на миру Београд. Јер, ако остави, тј. напусти цихад, чекају га паклене муке.

У исто време фаворизовани су на страницама исламских новина најфанатичнији представници исламских покрета који су позивали на крв и убијање исто као и на терористичке акте. Тако нпр. лидера Хезболаха чији је интервју насловљен са "Муслиман који иде у рат жуди за мученичком смрћу".⁶²

Да би све то добило круну текстом у Органу Председништва удружења *Илмије* у БиХ, скупштине свих исламских свештеника. Тамо је, без икакве заграде у њиховом годишњаку, где се текстови пажљиво бирају годину дана и у садржај уврштају само капиталне и вечите ствари, уврштен и текст који је написан још 1939. године. Значи ИЗ је чекала више од 50 година да објави тај чланак. Како је то датирано са 1992. годином, ваља рећи да, како се ради о календару, да је објављен већ крајем 1991. године, што је веома важно. Јер, то је пре почетка рата у БиХ и показује ко је од почетка био одређен за агресивни рат. У том тексту стоји: "Ислам тежи да уништи све државе и владе било гдје на лицу земље који су супротстављене идеологији и програму ислама, без обзира на државу или нацију која је на власти. Ислам тражи Земљу – не само њен дио, него цијелу планету".⁶³ Према томе, ислам као религија, ислам уопште, а не нека мала фанатизована и лудилом обузета група жели да уништи све државе на свету. Није то рекао неки Ахмед Ахмедовић, већ један од врховних исламских ауторитета на најчистијем "босанском језику" који Срби савршено разумеју, па зашто им не бисмо веровали, кад они то сами извикују у време мира кад их нико не дира? Чини нам се да ово довољно јасно показује колико смо били у праву када смо раније рекли да смо били без разлога обазриви када смо упозоравали на цихад.

То што су у теоретској делатности изразили без двојбе, чланови ИЗ су реализовали у пракси. Они су са Изетбеговићем иницирали стварање СДА и учествовали у формирању ове странке. Они су благословили њен ратнохушкачки програм и припремали и изазвали цихад. Јер је то, како смо видели, неодвојиви део ислама и "врхунац његове узвишености". О томе сведочи сам Адил Зулфикарпашић, бивши потпредседник те странке. Он каже: "Кад смо дошли у Нови Пазар, дочекала нас је огромна маса свијета, власти су се држале коректно, милиција такође... У самом граду су се, кад смо дошли, по-

⁶² Препород, 1. 11. 1991, стр. 18.

⁶³ Таквим 1992, стр. 68, Сарајево.

лицајци повукли са улица – свугдје су били само стражари СДА, са знаковима, показивали куда се скреће... Збор је рађен на један профашистички начин".⁶⁴ То говори потпредседник СДА. Он вели да је власт све учинила да се формирање странке, тачније митинг у Новом Пазару, пре избијања рата одржи мирно, а муслимани-чланови СДА су га организовали на профашистички начин. Затим, Зулфикарпашић вели: "...кад сам ишао у Рожаје... Ту ми приђе Угљанин и замоли да се одвојимо: испричао ми је како је он организовао набавку оружја из Загреба, да ће доћи два-три камиона... те да има стотину авијати-чара Санцаклија у Турској који чекају прилику да бомбардују Србију".⁶⁵ Све то је пре избијања рата и најсигурнији доказ ко се за њега припремао. А како би и друкчије, кад је цихад, како смо видели, обавеза која не може престати све док и једна немуслиманска држава постоји.

На међународном плану ИЗ је све преузела да се преко исламског света, најпре преко поменуте Рабите и Организације исламске конференције – ОИК, делује на разбијању СФРЈ. На састанку Међународног савета за џамије одржаног у Меки и Саудијској Арабији од 1-5 фебруара 1992, опет пре избијања рата у БИХ, реис-ул-улема, поменути Јакуп Селимоски, затражио је, а Међународни савет за џамије прихватио, да се преко Рабите и ОИК, која је владина организација и чије чланице су и чланице ОУН, делује на Ист Риверу да се остваре следећи циљеви: 1. Да се призна самосталност БИХ; 2. Да Албанци на Косову добију своју самосталну политичку заједницу; 3. Признање аутономије Санцака; 4. Заједнички суверенитет Албанаца и осталих муслимана са Македонцима у Македонији.⁶⁶ Три од ова четири циља су остварени, а четврти треба да се у будућности реализује.⁶⁷ Када је коначно избио рат, ИЗ га је својом фетвом (верско-правном одлуком) прогласила цихадом. У тој фетви стоји: "Историја по ко зна који пут упозорава муслимане на куранску истину давно изречену: или ћете слиједити Божји пут па живјети на начин достојан ваше мисије и под директном Аллаховом заштитом, или ћете кренути другим путевима... па ћете се суочити са белајима и понижењима сваке врсте... у борбу крените с чистом намјером и с пуним

⁶⁴ Милован Ђилас и Надежда Гађе, *Бошњак Адил Зулфикарпашић*, Бошњачки институт/Цирих и Накладни завод/Глобус, Загреб, 1994, стр. 162.

⁶⁵ Исто, стр. 166.

⁶⁶ *Препород*, 15. 2. 1992, стр. 10.

⁶⁷ Тако се у резолуцијама ОИК Санцак проглашава независном државом. Како већина тих земаља са Србијом одржава дипломатске односе, то представља директан удар на територијални интегритет због кога би требало протестовати код амбасадора. Погледати, нпр. ICICA, Bulletin d'information, Истанбул, 49, 1999, стр. 4, где стоји извештај са 26-те конференције министара иностраних послова ОИК. "Као гости позване су следеће земље: Република Хрватска... и Санцак".

поуздањем у Аллаха-ако преживите бићете газије (хероји цихада – прим. М.Ј.), ако погинете бићете шехиди (мученици пали за ислам – прим. М.Ј.)... приликом вашег напада на непријатеља, или сукоба са њим, изговарајте текбире (Алаху екбер), по могућности уза се носите Куран. Након свега овога, муслиман мора знати да се бори на страни правде и на Божијем путу. Таквима је помоћ Божија загарантирана. Онога на чијој је страни Аллах нико не може побиједити. Њему припада и овај и онај свијет".⁶⁸

Чини нам се да су све ово докази да је свака особа, која је познавала ову доктрину, била дужна да је гласно саопштава свим заинтересованим лицима. Али, како смо раније рекли, неки су се понашали другачије. Поменути др Танасковић је у периоду пред рат, када су објављивани сви ови подаци од стране самих муслимана, давао нетачне информације. Нпр. 1990. године када су представници ИЗ донели већ неколико резолуција у којима су борбу шиптарских сецесиониста прогласили за своју, Танасковић је рекао: "Дају ли нам чињенице, ако их свестрано и објективно одмеримо, право да југословенство наших муслимана прогласимо за неку врсту кетмана, из којег они сада, проценивши да је куцнуо час, излазе отворено и ступају у Борбу на Алаховом путу, и то опет на Косову? потписник ових редова убеђен је да не и такво своје убеђење је сваком погодном приликом истицао"...⁶⁹ Или, више од годину и по дана касније, када је рат у Хрватској беснео свом снагом. Када хеликоптери носе мртве и рањене са Вуковара. Када Алија Изетбеговић јесте већ дуго на власти. Када има оружану силу од више десетина хиљада људи. Само три месеца пре убијања српског свата на Башчаршији и гажења српске заставе и после меморандума на коме су муслимани и Хрвати јасно рекли да желе суверену БиХ.⁷⁰ Танасковић, говорећи о томе,

⁶⁸ *Препород*, 15. 4. 1992, стр. 8.

⁶⁹ Наша тема: Ислам и Косово – Радикали против Југославије, *НИН* 8. 4. 1990, стр. 10-14 (у питању је ауторски текст Дарка Танасковића).

⁷⁰ *Препород*, 15. 10. 1991, стр. 1 (објављује се текст Меморандума СДА и ХДЗ где у ставу 6 стоји): "Полазећи од права скупштинске већине да одлучује о судбини републике као целине, ова Скупштина истовремено признаје право скупштинској мањини да захтијева и остварује сваки легитимни интерес – етнички, културни, економски и социјални – уз увјет да се исти остварује без примјене силе и на легалан и демократски начин". Тако се Срби претварају у мањину и даје им се могућност да као пси лају у каравану који их затворене у кавезу води у правцу који не желе. О томе колико је тиме прекршен Устав СР БиХ говори један од твораца СДА Халид Чаушевић, син реис-ул-улеме Џемалудина, последњег реиса који је овлашћење да ту функцију врши добио од халифа и османског султана из Цариграда. Он вели: "Немојте заборавити шта је узрок овог рата: проглашење независне БиХ од стране два народа, Хрвата и Муслимана. Стоји чињеница да члан 2 ондашњег устава изричито каже: БиХ је заједница три народа – Муслимана, Срба и Хрвата. Заједница се не може растурилити на тај начин

после питања из кога се види да новинар ништа друго не може да закључи него да Изетбеговић жели да од из Југославије, вели: "Из Изетбеговићевог понашања и ставова политике за коју се залаже, не би требало праволинијски закључивати да је он против Југославије. Он је, заправо, извесно за Југославију".⁷¹ Новинарка га даље пита: "Назире ли се у позадини Меморандума и идеја о исламској републици на тлу Југославије, односно БиХ?". Он одговара: "Идеја о Исламској републици на тлу Југославије може бити негде у дубокој позадини политичког настојања круга људи у СДА и у Исламској заједници. Међутим, ту идеју не би требало исувише експлоатисати у објашњавању тренутне ситуације... То може бити корак ка исламској републици, али мислим да је на Балкану тај пут толико дуг да у овом тренутку поглед и не треба упирати у те магловите и по свему судећи утопијске даљине".⁷² Ако Танасковић овде изричито тврди да је Изетбеговић за Југославију и то "извесно", онда значи да он није за исламско-фундаменталистичке идеје, јер идеја исламског фундаментализма обавезно подразумева укидање свих посебних држава у име јединствене исламске. Уосталом, то смо више пута до сада цитирали. У својој "Исламској декларацији" Изетбеговић вели: "Нема мира ни коегзистенције између исламске вјере и неисламских друштвених и политичких институција".⁷³ А ако Изетбеговић није фундаменталиста и није за исламску републику већ за Југославију, можемо се питати ко је онда уопште у том кругу из СДА и ИЗ које Танасковић помиње, и да ли они уопште ишта представљају у СДА и треба ли их онда и помињати? Уосталом, Танасковић то показује кад спомиње утопијске даљине.

Као последица ове два става следи и трећи. Новинарка га пита: "Имајући у виду не само Меморандум (о независности БиХ – прим. М. Ј.) него и политику која се у БиХ води као и медијске кампање, могло би се поставити и питање – како то да Срби и Муслимани већ нису заратили", а Танасковић одговара: "И поред свих насртаја на интегритет Муслимана и њихов однос према свету, као позитивна константа траје жеља да се живи мирно и чињеница да већина не види свој интерес у било каквом драстичном сукобљавању с комшијама".⁷⁴

што ће само Хрвати и Муслимани изаћи из ње". Цитирано према *Дани* – независни БиХ магазин, 24. 11. 1997, стр. 9.

⁷¹ Далеко је цамахирија (Интервју Дарка Танасковића), *НИН*, 25. 10. 1991, стр. 18.

⁷² Исто.

⁷³ Овде цитирамо према Мирољуб Јевтић, *Од Исламске декларације до верског рата у БиХ*, Прњавор, 1995, Графомотајница, стр. 216. Интегрални текст Исламске декларације је штампан као додаток уз нашу монографију.

⁷⁴ *Далеко је цамахирија*... исто.

Ради се о октобру 1991, значи пре рата, а Танасковић вели да се на Муслимане насрће. Они желе да живе мирно, а комшије – Срби – их нападају. Зар то није довољан доказ да се он, на основу ових чињеница, позове од стране Хашког трибунала да детаљније објасни како су то Срби још пре избијања рата насртали на муслимане и њихов однос према свету и да се тако да допринос ставу да су Срби давно пре рата организовали оно што ће резултирати "етничким чишћењем и покољима у име Велике Србије"?

Али за разлику од овога текста објављеног у *НИИ*-у, који већ тада има озбиљан и висок рејтинг у САД и Западној Европи, др Танасковић три године касније објављује нови интервју где говори о цихаду и при томе не треба заборавити да се то дешава у време најкрвавијих борби у БиХ. Новинар га пита: "Ви сте један од оних који тврде да босански муслимани воде свети рат-цихад у Босни и Херцеговини. Које вам чињенице дају за право?" Он одговара: "То јавно тврде они који званично говоре у име босанскохерцеговачких муслимана. Зашто им не бисмо веровали? Они своје борце називају муџахединима (*moudjahid*), а погинуле шехидима (*shahid*) мученицима на Алаховом путу. Зашто би то чинили, ако рат који воде не сматрају цихадом (*djihad*) против неверника. Извештаји из многих независних извора тврде да муслимански ратници у Босни и Херцеговини јуришају уз познати поклич *Аллаху акбар*... Министар културе у Влади Федерације Босне и Херцеговине, изврсни исламски теолог др Енес Карић, фебруара 1993. године такође у листу 'Љиљан' објавио је текст недвосмисленог наслова 'Цихад је име наше борбе'. Реис-ул-улема (*rais-ul-ulamа*) врховни поглавар босанскохерцеговачких муслимана изјавио је крајем марта 1994. године да после малог цихада, који се води оружјем, предстоји велики цихад самосавладавања и самоизграђивања. Читав исламски свет подржава борбу муслимана у Босни и Херцеговини као цихад. Чак је и умерени марокански краљ Хасан II изјавио да се дивио Бошњацима, синовима великог цихада".⁷⁵ Основно питање које се може поставити јесте: Ако он сада верује БиХ муслиманима да воде цихад, јер сами свој рат тако зову, зашто им др Танасковић није веровао 1991. године када су то исто говорили у својој, овде цитираној, штампи?

Иако је циљ цихада, како смо рекли, јединствена исламска држава без нације где влада наднационално муслиманско братство и самим тим сваки захтев муслимана за националним самоодређењем јесте антиисламски,⁷⁶ муслимани из Рашке области траже да им се

⁷⁵ Дарко Танасковић, Панисламизам је неоспорно жив, *Хришћанска мисао*, 7-9, 1994, стр. 27.

⁷⁶ О томе у *Препород*, 1. 2. 1992, стр. 10, стоји "да је спас нашег народа само у бошњаштву, а не у муслиманству (као нацији – прим. М. Ј.) које су нам диндуш-

призна статус бошњачке националне мањине. А у још израженијој варијанти они настоје да некада статус Муслимана као конститутивног југословенског народа сада задрже, само да се преименују у Бошњаке, са циљем да би на основу конститутивности тражили право на отцепљење и уједињење са БиХ. То је азбука ислама и свако ко о исламу ишта зна схвата да је захтев муслимана из Рашке области, подржан ИЗ-ом тога региона само у функцији исламских циљева, који са нацијом немају никакве везе. Према томе нико, ко то зна, не може се сложити са захтевом за додељивањем статуса бошњачке нације муслиманима у Рашкој. Упркос томе др Танасковић се о томе изјашњава на следећи начин: "Др Дарко Танасковић сматра да су Муслимани, прихвативши ново национално име, заправо довршили процесе конституисања једне југословенске нације. Он не види ништа необично у томе, само мисли да је код њих тај процес дуже трајао".⁷⁷ Ако се подсетимо заседања Светског савета за џамије у Меки, где је предвиђено давање политичке аутономије Рашкој и објашњења Ферхата Шете јасно нам је, ваљда, куда то води. Или на питање да ли због свега, што се десило после рата 1999. године и Кумановског споразума, прети опасност од успостављања преткумановске Србије, значи од опасности да изгубимо Космет и Рашку област, он одговара: "Мислим да не... много тога зависи од спремности да се прихвати одређена нужна мера релативизирања класичне концепције државног и националног суверенитета...".⁷⁸ Све то, чини нам се, опет упоређено са одлукама скупа у Меки, јасно показује о чему се ради. Поготову ако подсетимо још једном да је истакнути муслимански интелектуалац Неркез Смаилагић, дефинишући джихад, рекао: "... свети рат. Ширење ислама путем оружја вјерска је дужност муслимана у опћем смислу".⁷⁹ Значи, муслиман Смаилагић редукује джихад искључиво на свети рат и каже да је то обавеза да се ислам шири путем оружја, значи и у Нови Сад и Суботицу и Беч, а др Танасковић који је рецензент те књиге, вели да акције давања Космета под суверенитет Албанцима не представља свођење Србије на преткумановске границе и то, како нас Смаилагић обавештава, само у првој фази, док ће следећа бити Београд. О томе како треба исламизовати читаву Србију веома детаљно је говорио смењени муфтија ИЗ за Београд

мани (непријатељи вере – прим. М. Ј.) измислили и подметнули као кукавичије јаје у нади, ако не и увјерењу, да ћемо се кроз њега компромитирати и сами себи затворити врата Европе". Како видимо, било би невероватно да се ИЗ залаже за концепт који је антиисламски, али она зна да је то само тактички корак. Тако да га у овом тренутку препоручује као најефикаснији пут джихада.

⁷⁷ *Глас јавности*, 11. 2. 2001, стр.11.

⁷⁸ Исто, 8. 7. 2001, стр. 7.

⁷⁹ Смаилагић Неркез, *Лексикон ислама*, Свјетлост, Сарајево, 1990, стр. 160.

Хамдија Јусуфспахић.⁸⁰ Али, свеједно, када је 1992. године избио рат ИЗ, будући свесна да има подршку САД, наставља са двоструком причом. Са једне стране, организује исламску идеолошку државу у БиХ, легитимише рат који се води као цихад, а са друге стране, прича о агресији и угрожености од вечитих претњи Србије која је и 1389. године "напала" Османлије. То наилази на потпуну подршку дела медија у СРЈ. Тако недељник "Време" објављује: "Караџић није кренуо у рат из осећаја угрожености и страха од унитарне исламске државе, него зато што је добио оружје ЈНА да би спровео београдски пројект Велике Србије".⁸¹ Када их четири године касније оповргава Ворен Зимерман, човек који је био креатор те тезе амерички амбасадор у Београду, они о томе ћуте. Новинар пита Зимермана: "Испада да су у праву на Палама кад тврде – имајући у виду и све остало – да Изетбеговић покушава да створи исламску државу у срцу Европе?... Тачно"⁸², одговара Зимерман. Осим тога ова новина и многе друге су стално онемогућавале да истина о цихаду продре. Између осталог, нападали су и аутора овога текста. Објавили су на две пуне стране напад насловљен са "Цихад Мирољуба Јевтића" и јасно у наслову ставили да је у питању полемика.⁸³ Значи, изазвали су нас на писмен двобој. Када смо им ми послали одговор, они су једноставно одбили да га објаве.

За разлику од тога грађански оријентисане новине из муслиманског Сарајева, значи идеолошки истомишљеници "Времена", објављивали су море текстова у којима су десет пута оштрије, од било кога из Београда или са Пала, жигосали цихад који се у Босни водио – баш тако жигосали, то је једини прави израз! О цихадском карактеру рата су, како смо говорили, писали и државни медији под контролом СДА и ИЗ, али, нормално, они са другачијим порукама.

Као пример за ове друге навешћемо велики извештај о борбама 3. корпуса армије БиХ где, у антрфилеу, новинар вели: "Просто је немогуће обићи и описати просторе које ослобађају муџахиди Седме муслиманске славне бригаде којој и овом приликом упућујем најсрдачније честитке и желим нове и веће успехе", рекао им је командант 3. корпуса бригадир Сакиб Махмуљин.⁸⁴ Значи, командант нај-

⁸⁰ "Ми у Београду градимо медресу, са именом Гази Хусрефбега, који је 1521. године са војском ушао у Београд и тамо донио ислам. Ислам напредује и у Београду и у Србији", цитирано према *Препород-у*, 1. 8. 2000, стр. 24. План о исламизацији Србије он је објавио још давно – Хамдија Јусуфспахић, "Источна дијаспора", *ГВИС*, 3, 1979.

⁸¹ Стојан Церковић, "Нови светски неред", у *Време*, 9. 11. 1992, стр. 12.

⁸² Слободан Павловић, "СРЈ неће просперирати са Милошевићем", у *Наша борба*, 2. X 1996, стр. 6.

⁸³ "Цихад Мирољуба Јевтића", у *Време*, 21. 12. 1992, стр. 38-39.

⁸⁴ *Љиљан*, 16. 11. 1994, стр. 11.

више оружане формације у структури армије БиХ, своје војнике назива муџахидима, значи, нису то Чечени, Арапи, Турци, већ његови босански муслимани. Седма бригада није бригада БиХ, већ "славна муслиманска бригада" итд.

Такве акције су довеле до потпуне исламизације БиХ после рата и Дејтона. Осим формално секуларне структуре, читаво друштво се претворило у исламску заједницу где је дискриминација немуслиманана и жена, али и секуларизованих "Бошњака", постала правило. Изненађена оним што се у БиХ дешава, једна муслиманка која је отишла у избеглиштво пише: "Као Босанка и Бошњакиња... читам све што се из БиХ штампе може набавити... И читајући сазнајем о својим Бошњацима и о својој Босни... много што живећи тамо нисам знала... је ли могуће да сам била слијепа до очију или је можда господин Латић покупио сву нашу бошњачку памет па је свих ових ратних и поратних година просипа у име нас... Поред толико паметних и толерантних Бошњака ко њему даде толико власти да изиграва идеолога цијелог једног народа кад осим самохвалисања да је истински муслиман и Бошњак, не виђесмо у њему ништа што такве тврдње доказује. Напротив, никада толико крутости, нетолерантности, ограничености и ускогрудости не видјех ни код једног Бошњака са којим проживјех свој вијек".⁸⁵ Да појаснимо, радило се о реакцији на полемику коју је Цемалудин Латић водио са новинаром Берићем. Али, да би ствари биле јасне, ваља рећи да је Латић човек који је са Изетбеговићем 1983. године осуђен у процесу исламским екстремистима и да је у моменту те полемике био члан Извршног одбора СДА, тада владајуће партије, човек који на тајним гласањима за тај одбор добија највише гласова.⁸⁶ Али, он је, што веома важно, и један од уредника "Препорода", значи исламских информативних новина и органа ИЗ и асистент за предмет "тефсир", а то је наука о тумачењу Курана на Исламском теолошком факултету у Сарајеву. Према томе, то што он вели јесте ислам и негирати му то право било би исто као рећи патријарху Павлу: "Ђути, шта ти знаш о православљу, ја сам већи православлац од тебе". Према томе, то што та госпођа није знала шта је суштина ислама, то је њен проблем, али је Латић постао проблем свих. А шта је он говорио, види се из једне друге полемике која се водила између њега и Србина, Марка Вешовића, где му Латић вели: "Наравно ја сам пјесник своје културе, не разумијем какав бих могао другачији бити, и Вешовић о тој поезији нема што рећи. Онај ко базди ракијом, крметином и бијелим луком нема способности читати поезију насталу из хумуса исламске културе".⁸⁷ И то је доми-

⁸⁵ *Сарајевски свијет*, 19. 11. 1997, стр. 59.

⁸⁶ *Дани*, исто, стр.39.

⁸⁷ Исто, стр. 41.

нантна политика која се води у БиХ после победе, чији је резултат Дејтон.

Покушавајући да нађу излаз из те ситуације, за време социјализма секуларизовани муслимани настоје да пронађу неку модернизовану верзију ислама. У то име, новинар је разговарао са арапским добровољцима, тзв. муџахединима и питао их: "Може ли се бити муслиман на босански начин, где већина жена није покривена, а мушкарци не одлазе редовно на намазе?". Одговор је био следећи: "Куран је један. Прописи су јасни. Ко жели да припада исламу мора да прихвата начела ислама. Зна се шта је дозвољено и зна се шта је забрањено. Ја не могу судити да ли је неко вјерник или невјерник. Не могу нити имам право, јер Алах зна шта је у срцима. Али ко жели да припада исламу мора се држати Курана. Значи ако је Аллах ц.ш наредио женама да се покрију оне се морају покрити... Ислам је једна вјера нема десет вјера. Куран је једна књига нема десет књига".⁸⁸ Ту је суштина: нико, нико осим бога, не зна ко искрено верује, али се зато може проверити да ли неко припада заједници или не. Онај ко жели да припада, мора извршавати обавезе. А џихад је једна од најважнијих. Зато, веровати да неко може бити муслиман и прихватити суверенитет и лојалност било којој држави која није исламска, значи не познавати ништа од онога што је суштина исламског учења, и то нам потврђује цитирани "Таквим", орган удружења *Илмије*. Тамо стоји: "Ниједна партија која вјерује у вредност и исправност своје идеологије не може досљедно живјети... под владавином система који се разликује од њеног система... Исто тако немогуће је за муслимана да успије у спровођењу исламског система живота под владавином неисламског система власти... Стога, особа или група је потакнута унутарњим захтјевима њихове вјере да се боре да збаци супротстављене идеологије и да успоставе владавину која ће слиједити програм и политику њихове вјере".⁸⁹

О свему томе САД нису водиле рачуна. Напротив, форсирале су ставове који су омогућавали да Осама Бин Ладен 11. септембра оствари свој план. Међу људима који су заслужни за стварање повољне климе за Ал-Каеду били су и високи званичници САД. Као, на пример, Норман Цигар. Он је био војно-политички аналитичар у Пентагону, професор на Студијама за националну безбедност на морнаричкој ратној школи у Квантику. У својим радовима које је финансирала Саудијска Арабија, чија је идеологија вахабизам, он је писао о исламу онако како то одговара "Рабити", а то је непријатељ-

⁸⁸ Исто, 16. 2. 1998, стр. 19-20.

⁸⁹ *Таквим*, исто, стр. 75.

ска опција према САД.⁹⁰ Поред њега, безброј професора је на начин који је описао Жан-Пјер Перонсел-Игоз, на универзитетима САД деловало на начин сличан Цигару. Нпр, Паул Мојзес са "Роузмонт" колеџа у Пенсилванији,⁹¹ или Мајкл Селс са Хејверфорд колеџа, такође у Пенсилванији, професор упоредних религија.

Поменути професори су, заједно са највећим делом осталих америчких аналитичара који су се бавили проблемом исламског света, стварали погрешну слику о цихаду и о свим оним организацијама које су се на цихад позивале.⁹² Таква је управо и Ал Каеда. На основу њихових анализа и Обавештајна заједница САД је починила невероватне грешке. Људе које је имала под руком и требало да ухапси, помагала је да ратују против Срба у Босни и на Космету, Руса у Авганистану итд. Највећи од свих пропуста је изнео Патрик Барио, француски припадник УНПРОФОР-а у Босни, на суђењу Слободану Милошевићу. Он је дао податак да је лично Мухамед Ата⁹³, човек који је проглашен командантом операције 11. 9. 2001, био у Босни. Барио, чак, наводи и име села Бакотићи, где је Ата боравио. Да је тада ухапшен, можда се "11. септембар" не би ни десио⁹⁴. Барио наводи да је тај податак добио од босанске обавештајне службе, која је требало да буде под пуном контролом САД. Осим тога, и завршни извештај конгресне комисије САД, која је истраживала "11. септембар", спомиње имена тројице учесника завере која је 11. септембра довела до смрти више хиљада људи. Спомиње их као борце који су се у Босни борили против Срба од 1992-1995. Њихова имена су: Ал Хазми, Ал Мидхар и Халид шеик Мохамед.⁹⁵

Иста је прича и на Космету. Тврдња да се угрожени Албанци боре против "српског фашизма", коју су поменути професори ширили, а ЦИА прихватала или им је, обрнуто, ЦИА и налагала да тако говоре, суштински је подржавала покрет који је за САД опаснији од Хитлера. То је омогућило исламским екстремистима да уз америчку и британску помоћ дођу на Косово и Метохију. Да тамо стекну неоп-

⁹⁰ Видети нпр. Norman Cigar, *Serbia's Orientalists and Islam*, *Islamic Quarterly*, Vol. 28, No. 3, 1994.

⁹¹ Мојзес је од нас наручио текст *The Role of the Islamic Religious Community in the War in Former Yugoslavia*. Мада је рекао да је све у тексту тачно, одбио је да га објави. Текст је штампан у *Serbian Literary Magazine*, 1-2, 1998, Београд. Осим тога, објављен је и на сајту www.serbianna.com, под називом *The Roots of Al Qaeda in Bosnia*.

⁹² Погледати о погрешкама америчких аналитичара у: Jevtic Mirosljub, *The West Must Learn Islam*, www.serbianna.com (архива Миролјуба Јевтића).

⁹³ О Мухамеду Ати погледати: *The Network of Terrorism*, исто, стр. 14.

⁹⁴ Цитирано према: *Политика*, 13. 1. 2005; видети и: Demetz Jean Michel, *Islamistes: La chasse aux terrorists*, *L'Express*, 01. 11. 2001.

⁹⁵ Немачки новинар Jirgen Elzser, "Свет. босански ђаци", *НИН*, 4. 11. 2004.

ходна ратничка знања, за која су их обучили амерички и британски специјалци и да сада, са тим знањима, убијају своје инструкторе у Ираку и Авганистану. Један од њих, који тврди да је на КиМ био у организацији ОУН, сада се налази у америчком затвору у Гвантанаму. Ухапшен је у Авганистану као Талибан. Чињеницу да је био савезник ОУН, односно САД, сада користи као главни аргумент да се од оптужби Вашингтона брани. Ради се о Аустралијанцу Дејвиду Хиксу, који је прешао на ислам и сада има име Мохамед Давуд, а према неким подацима и Мохамед ал Аустралија.⁹⁶ Самедина Џезаирија, званог хоџа, свог сарадника, немачка обавештајна служба БНД је означила као организатора прогона Срба 17. 3. 2004. Истовремено, та је служба признала да је он повезан са Ал Каедом. А детаљни извори показују да га је из македонског окружења спасила америчка војска. Значи, једног типичног представника "Беле Ал Каеде".⁹⁷ Најгоре од свега јесте да је присуство Ал Каеде у Албанији потврђено још пре напада на Србију 1999. године. Бин Ладен је послао у Албанију свог представника, француског држављанина Шеика Клод Бен Абдел Кадера. Он је пред очима ЦИА регрутовао Албанце за цихад против Срба на Космету. Ти Албанци су били НАТО пешадија 1999. Када је Кадер себи дозволио дрскост да убије албанског преводиоца, морао је бити ухапшен и на судском процесу у Тирани 1998, где је осуђен, скоро чудећи се што је пред судом, изјавио је да је ту, да организује мрежу Ал Каеде и да то практично сви знају.⁹⁸ Упркос томе, САД су људе Осаме Бин Ладена на КиМ стално подржавале. Један од њих је поменути Џезаири и један од премијера КиМ Рамуш Харадинај, који је био Џезаиријев командант и преко кога је Харадинај сарађивао са Бин Ладеном.

Најсигурнији доказ да се све то радило под директном командом Велике Британије и САД, дао је садашњи народни посланик у британском парламенту, али, што је још важније, и бивши министар у влади Тонија Блера, Мајкл Мичер. Он је казао да је лично Клинто-

⁹⁶ Погледати о томе интервју оца Дејвид Хикса www.fairgofordavid.org/htmlfiles/documents.htm; погледати исто и на www.quibla.net.

⁹⁷ Погледати о томе нпр. *Die preseee*, 20. 11. 2004; затим, *НИН*, 25. 11. 2004, где стоји "Био је борац у Чеченији, обучавао се у Авганистану и деловао као командант муџахединске 112 бригаде која је у лето 2001. оперисала на подручју Тетова. У августу те године 80 припадника 3/502 батаљона америчких падобранаца су га евакуисали из Арачинова – заједно са албанским екстремистима и 17 инструктора америчке приватне војне фирме МПРИ која је обучавала албанске паравојне формације". О "Белој Ал Каеди" погледати архиву Мирољуба Јевтића на www.serbianna.com.

⁹⁸ Цитирано према Alain Chevalerias, *La guerre infernale, la montage Ben Laden et ses consequences*, edition du Rocher, Paris, 2001, стр. 159.

нова администрација и британска обавештајна служба слала британске муслиманске екстремисте из покрета "Ал Мухацирун" да воде џихад на КиМ против Срба.⁹⁹

Пропусти које је ЦИА чинила неразумљиви су за сваки нормалан ум. У Сомалију су као човека који је требало да се бори против генерала Аидида, као свог америчког војника, послали – Аидидовог сина. Да би их тај човек, нормално, издао и прикључио се војсци свога оца, која је убијала и улицама Могадиша вукла мртве америчке војнике. Знање које је у САД стекао искористио је, када је постао наследник оца, да припрема терористе за акције против војске чији је војник био.¹⁰⁰ Упркос свему томе, САД су наставиле да толеришу присуство Ал Каеде и у БиХ и на КиМ, наивно верујући да ће моћи да их контролишу. Уместо тога, Албанци су не само одређени да постану ударна песница Ал Каеде у Европи, него су почели да играју веома важну улогу у самом арапском свету. Тако је Илир Халили, који, како видимо, уопште нема муслиманско, већ албанско етничко име, ухапшен у Сирији под оптужбом да је члан терористичке исламске организације "Тевхид вал Џихад", што значи "Божје јединство и џихад". И то, ни мање ни више, него као човек задужен да новцем снабдева припаднике хелија повезаних са Ал Каедом широм арапских земаља. Јер, као белац и типичан представник "Беле Ал Каеде", може лакше да прође полицијске контроле.¹⁰¹

У САД се мора схватити да ЦИА и ФБИ никада неће моћи да нађу толико људи, ако може да нађу и једнога-јединога који више воли смрт него живот, а Ал Каеда таквих има на стотине хиљада. Хиљаде њих су већ у САД са америчким пасошима или зеленим картама. И већ на територији САД регрутују добровољце за џихад на КиМ.¹⁰² Такви нису дошли да зараде за живот. Они су дошли да зараде за смрт која их води у рај. Али пут у рај се неће десити, по њиховом веровању, све док се САД не претворе у масовну гробницу.

Посебно је важно да се новцем тај проблем не може решити. Јер ће га Осама Бин Ладен увек наћи у довољним количинама да па-

⁹⁹ Michael Meacher, Britain now faces its own blowback, *The Guardian*, September 10 2005.

¹⁰⁰ Цитирано према *The New York Times – ALMANAC 2004*, edited by John W Wright, p. 663.

¹⁰¹ Цитирано према Pranga ne Damask shqiptarit te dyshuar te Al Kaedes, <http://www.peshkupauje.com/archive/002390.html>; <http://www.balkansecurity.com/news/index.php?l=fr&idt=140543&q=politika&enddate=2006-03-15&login=&passwd=15.3.2006>

¹⁰² *Associated Press* објавио је 17. 9. 2004. у 1.23 после подне (скинуто са интернета) да је Федерални суд у Мајамију подигао оптужницу против Адхана Амина Хасуна зато што је регрутовао људе на територији САД за џихад у Авганистану, Сомалији, Чеченији и на Космету.

рира. Нема он новца колико има ЦИА, али га има довољно да пројекте ЦИА онемогући. Никакве акције ЦИА вођене на досадашњи начин неће дати резултате, они могу бити само површни. Ал Каеда или они други, којих је на милионе, али које нико не контролише, а раде и мисле исто што и Бин Ладен, увек ће бити на корак испред акција најспособнијих америчких обавештајаца. Јер се анализе америчких обавештајаца базирају на анализама професора са америчких универзитета који ислам не познају или, још горе, не разумеју и поред обиља информација. Они као да су изашли из КГБ-ових марксистичких курсева. Све покушавају да објасне материјалистичким мотивима. Овде се не ради о томе. Овде је у питању једна интерпретација ислама, крива или права, али таква каква јесте и њу следе милиони људи. Људи који су спремни да бацају милионе долара да би убили друге, њима новац за то служи. Али они из своје перспективе нису убице. Они себе доживљавају као добротине. Делују по принципу "Амр би ал мааруф", што значи "чинити добро и забрањивати да се чини зло". Он се заснива на куранској сури III "Али Имран" и ајету или целовитој мисли из те суре бр. 110, који каже: "Ви сте народ најбољи од свих који се икад појавио: тражите да се чине добра дјела, а од неваљалих одвраћате. А кад би слѣдбеници Књиге исправно вјеровали било би боље за њих; има их и правих вјерника али, већином су невјерници". Напротив, они су спасиоци, јер оне које убијају "Слѣдбенике Књиге", тј. хришћане и Јевреје, спасавају од греха у коме живе. Јер, кад би "Слѣдбеници Књиге" наставили такав живот, њихове казне у паклу биле би горе. Значи, што пре некога ко греша убију, то ће му више помоћи. Политичари САД, ако желе да реше проблем Ал Каеде, мораће да сагледају ове чињенице и да делују на основу њих. Иначе, САД могу бити сасвим уништене.

Посебно се мора знати да се између Ал-Каеде и сличних организација и исламских земаља какав је нпр. Египат – али ту су и Сирија и Јордан и Мароко, Алжир – не може ставити знак једнакости. Уосталом, људи који су сада у Ал-Каеди убили су бившег председника Египта Анвара ал Садата и покушали атентат на садашњег председника те земље Хоснија Мубарака. Док је покојни председник Сирије Хафез ел Асаад водио прави мали рат са екстремистима у граду Хами. Управо због тога, Осама бин Ладен ставља у исти ранг жртве пале у борби Палестинаца за независну државу са онима палим у Хами, што је јасна порука садашњем сиријском режиму.

Кривица за успехе у акцијама 11. септембра умногоме је последица непоштовања упозорења која су Каиро и друге арапске престонице упућивале владама САД и Велике Британије, да добро размисле када дају политички азил онима који су у Египту нпр. били осуђивани на смрт или затвор због исламског екстремизма.

Све те чињенице морају бити узете у обзир жели ли се решење.

THE JIHAD IN CONTEMPORARY INTERNATIONAL RELATIONS

Summary

The Jihad system of all actions and activities that Muslims perform in pursuit of the triumph of their religion has become especially interesting for its warrior version. In European horizon it obtains the characteristics of the world war. Under the influence of the ideas of globalization the Muslims should also be involved in that project and the idea of Jihad consequently became an obstacle. Therefore the Euro-US media trend was to ignore and neglect that idea. There was also a misapprehension that neglecting would make this problem disappear.

The situation in Yugoslavia was similar. The Muslim media advocated that idea, as well as the majority of the non-Muslim population. As a result, this phenomenon remained completely unexplored or misinterpreted which finally yielded bad results of the globalization itself.

Key Words: Jihad, Peace, World, Globalization